

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa M. A.
przeciwko A. C. i M. C.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 20 lipca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanych
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 5 listopada 2019 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odrzuca skargę kasacyjną,**
- 2. zasądza od A. C. i od M. C. kwoty po 900 (dziewięćset)
złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwani A. C. i M. C. wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...), oddalającego ich apelację od wyroku Sądu pierwszej instancji w sprawie z powództwa M. A., o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie przeniesienia własności nieruchomości. Jako wartość przedmiotu zaskarżenia wskazano 81 600 złotych. Wartość ta była zbieżna z wartością przedmiotu sporu ustaloną postanowieniem Sądu Rejonowego w K. z 15 stycznia 2015 r. W pozwie wskazano, że wartość przedmiotu sporu wynosi 30 000 zł - kwota ta była zbieżna z wysokością ceny sprzedaży ustalonej w umowie, której wykonania domagała się powódka.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna była niedopuszczalna i podlegała odrzuceniu.

Zgodnie z art. 398² § 1 zd. 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Tymczasem w przedmiotowej sprawie, która ma charakter *stricte* cywilny, wartość ta wynosi 30 000 złotych.

Wprawdzie art. 26 k.p.c. wyklucza możliwość badania wartości przedmiotu sporu, która była już przedmiotem analizy sądu, jednak z utrwalonego orzecznictwa wynika, że wyłączenie to nie dotyczy etapu analizy dopuszczalności skargi kasacyjnej. W postępowaniu zainicjowanym tym środkiem zaskarżenia Sąd Najwyższy może bowiem każdorazowo poddać wartość przedmiotu zaskarżenia weryfikacji na podstawie akt sprawy - z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 24 maja 2001 r., IV CZ 20/01, 21 listopada 2001 r., I CZ 152/01, 22 października 2014 r., II CSK 235/14, 18 marca 2015 r., III CSK 419/14).

Stanowisko to jest uzasadniane tym, że art. 25 i 26 k.p.c. służą ustabilizowaniu wartości przedmiotu sporu w celu określenia właściwości rzeczowej sądu i wysokości należnych opłat sądowych, a względ ten przestaje mieć decydujące znaczenie na etapie postępowania ze skargi kasacyjnej, w którym określenie wartości przedmiotu zaskarżenia jest istotne przede wszystkim dla rozstrzygnięcia o dopuszczalności tego środka zaskarżenia. Argumentację tę należy uzupełnić o wskazanie, że art. 26 k.p.c. zakazuje badania wartości przedmiotu sporu „w dalszym toku postępowania”, co należy rozumieć jako tok postępowania w sprawie. Tymczasem postępowanie ze skargi kasacyjnej stanowi odrębną sprawę w sensie procesowym, a zatem niestosowanie w nim art. 26 k.p.c. wynika już z językowego brzmienia tego unormowania.

Sąd Rejonowy w K. ustalił wartość przedmiotu sporu na kwotę 81 600 zł (k. 147), kierując się opinią biegłego (operatem szacunkowym) wykonaną na okoliczność ustalenia wartości rynkowej spornej nieruchomości w 2014 r. (w czasie

sporządzania opinii). Tymczasem przedmiotem sprawy jest w istocie wykonanie warunkowej umowy sprzedaży nieruchomości, zawartej 17 kwietnia 2009 r. W umowie tej cenę nabywanego gruntu ustalono na 30 000 zł. W skardze kasacyjnej złożonej od wyroku oddalającego apelację od orzeczenia nakazującego następcom prawnym sprzedawcy złożenie oświadczenia woli w przedmiocie przeniesienia własności sprzedanej nieruchomości rzeczywista wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi zatem 30 000 zł. Powództwo o wykonanie umowy, w badanym przypadku warunkowej umowy sprzedaży nieruchomości, z oczywistych względów jest zawsze składane już po zawarciu umowy. Nie oznacza to jednak, że wartością przedmiotu sporu w takiej sprawie staje się aktualna wartość tego, co było przedmiotem danego kontraktu.

W przypadku umowy sprzedaży zasadniczym przedmiotem obowiązku stron jest przeniesienie własności i wydanie rzeczy - o, co do zasady, wartości zmiennej w czasie, a także zapłata ceny, która z reguły nie ulega takim zmianom i nie zależy od momentu spełnienia tego świadczenia przez kupującego, chyba że co innego wynika z umowy stron. W razie wniesienia powództwa o zapłatę ceny wartość przedmiotu sporu w oczywisty sposób będzie tożsama z wysokością tej ceny. Za zasadny należy zatem uznać pogląd, że w sytuacji odwrotnej, to jest powództwa o przeniesienie własności rzeczy, wartość przedmiotu sporu nie będzie odmienna. W innym razie wysokość opłat sądowych, właściwość rzeczowa sądów, a także dopuszczalność skargi kasacyjnej zależałyby, w przypadku tej samej transakcji o ekwiwalentnym charakterze, od tego, która ze stron umowy dochodzi ochrony swoich praw.

W związku z powyższym skarga kasacyjna była niedopuszczalna z uwagi na unormowanie wynikające z art. 398² § 1 k.p.c. Wobec tego podlegała ona odrzuceniu już przez Sąd drugiej instancji - na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. Jako że zaniechał on tej czynności, a wadliwość tego rodzaju nie podlega uzupełnieniu, skarga podlegała odrzuceniu przez Sąd Najwyższy zgodnie z art. 398⁶ § 3 k.p.c.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398⁶ § 2 i art. 398² § 1 k.p.c. należało orzec jak w sentencji postanowienia. O kosztach

orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, ustalając ich wysokość na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265). W sprawie nie zachodziły podstawy do zasądzenia stawki wyższej niż minimalna, nie było to również dopuszczalne z uwagi na niewyznaczenie rozprawy (§ 15 ust. 2 ww. rozporządzenia).

jw